

บรรณานุกรม

- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ลีขนิมพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- สุโขทัยธรรมาราช, มหาวิทยาลัย. สาขาวิชาศึกษาคาสตร์. เอกสารการลอนซ์ตริยา
ภาษาไทย 3. หน่วยที่ 7-15. กรุงเทพมหานคร: ป.สัมพันธ์พาณิชย์, 2525.
- Chomsky, Noam. Aspects of the Theory of Syntax. Cambridge: The M.I.T.
Press, 1965.
- Cook, Walter A. "Improvements in Case Grammar 1970." in Language and
Linguistics: Working Papers, No. 2, pp. 10-22. Edited by
Richard J.O'Brien. Washington D.C.: Georgetown University
Press, 1971.
- Fillmore, Charles J. "The Case for Case." in Universals in Linguistic
Theory, pp. 1-88. Edited by Emmon Bach and Robert T. Harms.
New York: Holt, Rinehart and Winston, 1968.
- _____. "Towards a Modern Theory of Case." in Readings in the Theory
of Grammar, pp. 252-261. Edited by Diane D. Bornstein. Cambridge,
Mass: Winthrop Publishers, 1976.
- _____. "Types of Lexical Information." in Semantics, pp. 379-380.
Edited by Danny D. Stienberg and Leon A. Jakobovits. London:
Cambridge University Press, 1971.
- Gruber, Jeffrey S. Lexical Structures in Syntax and Semantics.
Amsterdam: North-Holland Publishing Company, 1976.
- Pongsri Lekawatana. "Verb Phrases in Thai: A Study in Deep-Case
Relations." Ph.D. dissertation, University of Michigan, 1970.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำกริยาที่มีการรวมความหมายประเภทต่าง ๆ

1. คำกริยาที่มีการรวมความหมายประเภทที่กฎรวมความหมายต้องเกิดเสมอ [+IR]

คำกริยาประเภทนี้มี 1 ประเภทย่อย คือ

1.1 ต้องการการกรกเครื่องมือ

ก. การกรกเครื่องมือมีคำนามแสดงได้เพียงคำเดียว

ตัวอย่าง

ตำรงฟังเพลง

*ตำรงฟังเพลงด้วยหู

คำกริยาประเภทนี้มี 7 คำ ได้แก่

ช่วน	รวมความหมาย	ด้วยเล็บ
ค้อน	"	ด้วยตา
ดม	"	ด้วยจมูก
นั่ง	"	ด้วยไอน้ำ
ฟัง	"	ด้วยหู
หยิก	"	ด้วยเล็บ
โหม่ง	"	ด้วยหัว

2. คำกริยาที่มีการรวมความหมายประเภทที่กฎรวมความหมายอาจจะเกิดหรือไม่เกิดก็ได้ [$\pm$ IR]

คำกริยาประเภทนี้มี 6 ประเภทย่อย คือ

2.1 ต้องการการกรกเครื่องมือ

ก. การกรกเครื่องมือมีคำนามแสดงได้เพียงคำเดียว

ตัวอย่าง

เขาขำเสียงมาจากนี้เรื่อย ๆ

เขาขำเสียงด้วยหางตามาทางนี้เรื่อย ๆ

คำกริยาประเภทนี้มี 28 คำ ได้แก่

คำกริยาที่รวมความหมายของการกริ เครื่องมือชนิดอุปกรณ์

กัน	รวมความหมาย	ด้วยมีดโกน
โกน	"	ด้วยมีดโกน
ขริบ	"	ด้วยกรรไกร
เขย่ง	"	ด้วยปลายเท้า
คลาน	"	ด้วยมือและ เข่า
ควั่น	"	ด้วยมีด
คว้าน	"	ด้วยมีด
จาม	"	ด้วยขวาน
เสียน	"	ด้วยมีด
เฉาะ	"	ด้วยมีด
เสี้ยน	"	ด้วยมีด
ชำเสื่อง	"	ด้วยหางตา
ชำแหละ	"	ด้วยมีด
ถอง	"	ด้วยค้อน
เนา	"	ด้วยเข็ม และด้าย
บัง	"	ด้วยมีด
ผิด	"	ด้วยตะหลิว
ฝาน	"	ด้วยมีด
แล้	"	ด้วยมีด
ล้อย	"	ด้วยเข็ม และด้าย
ล่าน	"	ด้วยมือ
หั่น	"	ด้วยมีด

คำกริยาที่รวมความหมายของการกริ เครื่องมือชนิดวัสดุ

เสียว	รวมความหมาย	ด้วยน้ำมัน
ขัง	"	ด้วยน้ำร้อน
เชื่อม	"	ด้วยน้ำตาล
ทอด	"	ด้วยน้ำมัน
ผิด	"	ด้วยน้ำมัน
ลวก	"	ด้วยน้ำร้อน

ข. การกรอเครื่องมือมีค่านามแสดงได้หลายคำ แต่กฎรวมความหมายจะเกิดกับค่านามเฉพาะเท่านั้น

ตัวอย่าง

ตำรงยิ๊งนก

ตำรงยิ๊งนกด้วยปิ่น

คำกริยาประเภทนี้มี 2 คำ ได้แก่

เมา	รวมความหมาย	เหล่า
ยิ๊ง	"	ด้วยปิ่น

ค. การกรอเครื่องมือมีค่านามแสดงได้หลายคำ และกฎรวมความหมายจะเกิดกับค่านามที่แสดงการกนี้ได้ทั้งหมด ไม่เจาะจงว่าเป็นค่านามใด

ตัวอย่าง

น้อยตัดกระดาษ

น้อยตัดกระดาษด้วยสิ่งมีคม (เช่น มีด กรรไกร เป็นต้น)

คำกริยาประเภทนี้มี 26 คำ ได้แก่

กระทุ้ง	รวมความหมาย	ด้วยสิ่งที่มีลักษณะยาวและแข็ง
กรีด	"	ด้วยสิ่งมีคม
กลั่น	"	ด้วยสิ่งมีคม
กะชวก	"	ด้วยสิ่งมีคม
คน	"	ด้วยสิ่งที่มีลักษณะยาว
คืบ	"	ด้วยสิ่งที่เป็นคู่
เขียด	"	ด้วยสิ่งมีคม
ดาบ	"	ด้วยสิ่งมีคม
ตัด	"	ด้วยสิ่งมีคม
ถาง	"	ด้วยสิ่งมีคม
ทอ	"	ด้วยเครื่องทอ
แทง	"	ด้วยสิ่งมีคม
มัด	"	ด้วยสิ่งที่เป็นเส้นหรือสาย
บ่ง	"	ด้วยสิ่งมีคม
บาก	"	ด้วยสิ่งมีคม

ฝา	รวมความหมาย	ด้วยสิ่งมีคม
พิน	"	ด้วยสิ่งมีคม
แยง	"	ด้วยสิ่งที่มีลักษณะยาว
ร่อน	"	ด้วยภาชนะที่มีรู
รัด	"	ด้วยสิ่งที่เป็นเส้นหรือสาย
สัก	"	ด้วยสิ่งมีคม
สับ	"	ด้วยสิ่งมีคม
หนีบ	"	ด้วยสิ่งที่เป็นคู่
ห่อ	"	ด้วยสิ่งที่เป็นแผ่นและพับได้
เหล่า	"	ด้วยสิ่งมีคม
แหวระ	"	ด้วยสิ่งมีคม

2.2 ต้องการการกรกฎ์ทรง-รับ

ก. การกรกฎ์ทรง-รับมีคำนามแสดงได้เพียงคำเดียว

ตัวอย่าง

ภรรยาคุณแท้งคะ

ภรรยาคุณแท้งลูกคะ

คำกริยาประเภทนี้มี 5 คำ ได้แก่

กึ่ง	รวมความหมาย	เหล่า
คลอด	"	ลูก
ชะเง้อ	"	คอ
ชะโงก	"	หน้า
แท้ง	"	ลูก

ข. การกรกฎ์ทรง-รับมีคำนามแสดงได้หลายคำ แต่กฎรวมความหมายจะเกิดกับคำนามเฉพาะเท่านั้น

ตัวอย่าง

ตำรวจตีมเก่ง

ตำรวจตีมเหล่ามเก่ง

คำกริยาประเภทนี้มี 3 คำ ได้แก่

กิน	รวมความหมาย	ข้าว หรือ อาหาร
ดื่ม	"	เหล้า
หิว	"	ข้าว หรือ อาหาร

2.3 ต้องการกรกรกลั่นานที่

ก. กรกรกลั่นานที่มีคำนามแสดงได้เพียงคำเดียว

ตัวอย่าง

มาลินีตัดดอกไม้

มาลินีตัดดอกไม้ที่หู

คำกริยาประเภทนี้มี 10 คำ ได้แก่

กระเดียด	รวมความหมาย	ที่เอว
กระเตง	"	ที่เอว
กำ	"	ในมือ
คาบ	"	ในปาก
ดื่ม	"	ในน้ำ
ตัด	"	ที่หู
แบก	"	บนบ่า
โปก	"	ที่หัว
ละลาย	"	ที่ไหล่
อม	"	ในปาก

ข. กรกรกลั่นานที่มีคำนามแสดงได้หลายคำ แต่กรรวมความหมาย

จะเกิดกับคำนามเฉพาะเท่านั้น

ตัวอย่าง

แหวนคล้องพวงมาลัย

แหวนคล้องพวงมาลัยที่คอ

คำกริยาประเภทนี้มี 1 คำ ได้แก่

คล้อง	รวมความหมาย	ที่คอ
-------	-------------	-------

2.4 ต้องการการกรกฎัดเริ่มต้น

ก. การกรกฎัดเริ่มต้นมีคำนามแสดงได้หลายคำ แต่กฎรวมความหมาย จะเกิดกับคำนามเฉพาะเท่านั้น

ตัวอย่าง

ตำรังสีกแล้ว

ตำรังสีกจากพระแล้ว

วณิตาสีกแล้ว

วณิตาสีกจากขีแล้ว

คำกริยาประเภทนี้มี 1 คำ ได้แก่

สีก	รวมความหมาย	{ พระ }
		{ ขี }

ข. การกรกฎัดเริ่มต้นมีคำนามแสดงได้หลายคำ และกฎรวมความหมาย จะเกิดกับคำนามที่แสดงการกนี้ได้ทั้งหมด ไม่เจาะจงว่าเป็นคำนามใด

ตัวอย่าง

เนรเทศชาวอินเดีย 3 คน

เนรเทศชาวอินเดีย 3 คนออกจากประเทศ (เช่นออกจาก

ประเทศไทย สิงคโปร์ เป็นต้น)

คำกริยาประเภทนี้มี 2 คำ ได้แก่

เนรเทศ	รวมความหมาย	จากประเทศ
ปลิด	"	จากพืช

2.5 ต้องการการกรกฎัดหมาย

ก. การกรกฎัดหมายมีคำนามแสดงได้หลายคำ แต่กฎรวมความหมาย จะเกิดกับคำนามเฉพาะเท่านั้น

ตัวอย่าง

ตำรังบวช

ตำรังบวชพระ

วณิตาบวช

วณิตาบวชขี

คำกริยาประเภทนี้มี 1 คำ ได้แก่

บวช รวมความหมาย { พระ }
ขี

2.6 ต้องการการกจัดเริ่มต้น และการกจัดหมาย

ก. การกจัดเริ่มต้น และการกจัดหมายมีค่านามแสดงได้หลายคำ และกฎรวมความหมายจะเกิดกับค่านามที่แสดงการกทั้ง 2 ชนิดนี้ได้ทั้งหมด ไม่เจาะจงว่าเป็นค่านามใด

ตัวอย่าง

นิตยาแปลหนังสือ

นิตยาแปลหนังสือจากภาษาหนึ่งเป็นอีกภาษาหนึ่ง (เช่น แปลจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย และแปลจากภาษาเยอรมันเป็นภาษาอังกฤษ เป็นต้น)

คำกริยาประเภทนี้มี 2 คำ ได้แก่

แปล	รวมความหมาย	จากภาษาหนึ่ง เป็นอีกภาษาหนึ่ง
อพยพ	"	จากสถานที่หนึ่ง ไปอีกสถานที่หนึ่ง

3. คำกริยาที่มีการรวมความหมายประเภทที่กฎรวมความหมายมีเงื่อนไขในการเกิด
[-αIR<αขยาย>]

คำกริยาประเภทนี้มี 1 ประเภทย่อย คือ

3.1 ต้องการการกเครื่องมือ

ก. การกเครื่องมือมีค่านามแสดงได้เพียงคำเดียว

ตัวอย่าง

หญิงชราเคี้ยวอาหาร

หญิงชราเคี้ยวอาหารด้วยฟันที่เหลืออยู่ไม่กี่ซี่

คำกริยาประสมที่มี 29 คำ ได้แก่

กอด	รวมความหมาย	ด้วยแขน
กระชับ	"	ด้วยเท้า
กัด	"	ด้วยฟัน
ขบ	"	ด้วยฟัน
ขวิด	"	ด้วยเขา
เคี้ยว	"	ด้วยฟัน
จ้อง	"	ด้วยตา
จูบ	"	ด้วยปาก
แจว	"	ด้วยแจว
ชก	"	ด้วยหมัด
ดู	"	ด้วยตา
ไต่ยีน	"	ด้วยหู
ต่อย	"	ด้วยหมัด
ตะบัน	"	ด้วยหมัด
เตะ	"	ด้วยขา หรือเท้า
ถีบ	"	ด้วยเท้า
แตะ	"	ด้วยพินหน้า
ปลิว	"	ด้วยลม
พาย	"	ด้วยพาย
เฟ้ง	"	ด้วยตา
มอง	"	ด้วยตา
เสียด	"	ด้วยลิ้น
เสียด	"	ด้วยเสียด
หรี	"	ด้วยหรี
หอม	"	ด้วยจมูก
เห็น	"	ด้วยตา
เหยียบ	"	ด้วยเท้า
จุ่ม	"	ด้วยมือ หรือ แขน
โอบ	"	ด้วยแขน

ข. การกรเครื่องมือมีคำนามแสดงได้หลายคำ แต่กรรวมความหมาย

จะ เกิดกับคำนามเฉพาะเท่านั้น

ตัวอย่าง

น้องเกาแขน

น้องเกาแขนด้วยเล็บที่ล็อกปรก

คำกริยาประเภทนี้ มี 1 คำ ได้แก่

เกา   รวมความหมาย   ด้วยเล็บ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวศิรินทิพย์ วีชรวัฒนากุล เกิดวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2503
ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาฝรั่งเศส จาก
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2524 และเข้าศึกษาต่อระดับมหาบัณฑิต ที่ภาควิชา
ภาษาศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเดียวกัน ในปีการศึกษา 2525

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย